

Papež František navštívil Gruzii

Papež František

Zdroj: commons.wikimedia.org

Na konci září do Gruzie s mírovým poselstvím přijel papež František, dostalo se mu uvítání od gruzínského prezidenta Margvelašviliho i patriarchy Gruzínské pravoslavné církve Ilji II. Papež odsloužil mši na tbiliském stadionu pro tisíce katolických věřících, vyzýval k pokojnému soužití národů i náboženství a dodržování mezinárodního práva. Pontifikova návštěva se nicméně v převážně pravoslavné Gruzii setkala i s negativními reakcemi – Františkovu cestu doprovázely protesty silně ortodoxního Svazu pravoslavných rodičů.

(RU) <http://www.currenttime.tv/a/28026242.html>

(AJ) <http://www.rferl.org/a/pope-francis-georgia-azerbaijan-mass/28025675.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28024893.html>

Násilný pochod gruzínských nacionalistů centrem Tbilisi

V noci na 28. září prošel jednou z centrálních ulic Tbilisi pochod gruzínských nacionalistů, kteří si tak připomněli pro Gruzii tragický den. V roce 1993 v průběhu gruzínsko-abchazské války ztratila gruzínská armáda abchazské hlavní město Suchumi. Pochodu se za skandování hesel jako „sláva národu, smrt nepřátelům“ zúčastnilo na 50 mladých lidí v maskách, především členů nacionalistické organizace Gruzínská síla. Dav přitom zaútočil na několik tureckých a arabských kaváren, které se ve čtvrti koncentrují, a poničil jejich výlohy a vývěsní štíty. Po zásahu policie bylo zadrženo 11 osob.

(RU) <http://www.currenttime.tv/a/28018402.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28019108.html>

Bývalý premiér Ivanišvili obvinil neziskový sektor Gruzie z rozvracení společnosti

Někdejší premiér Gruzie, oligarcha a zakladatel vládní strany Gruzínský sen, Bidzina Ivanišvili na setkání s regionálními médii zaútočil na gruzínský neziskový sektor. Dle jeho slov „všichni, kdo kritizují vládu, jsou nepřáteli celého národa“ a nevládní organizace označil za „zlo, které rozvrací společnost“. Reagoval tak na situaci, kdy pár dní před gruzínskými parlamentními volbami byla zveřejněna doposud neznámá videa o zásahu proti opozičním demonstracím z roku 2011 (ty byly násilně rozehnány za prezidentství Michaila Saakašviliho) a neziskové organizace obvinily vládu ze snahy manipulovat takto veřejným míněním pár dní před gruzínskými parlamentními volbami.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28009244.html>

Abcházie otevřela zastupitelský úřad v LNR

Abcházie otevřela v tzv. Luhanské národní republice, separatistické entitě na východě Ukrajiny, svůj zastupitelský úřad. Kancelář, kde abchazští představitelé pracují neoficiálně a prozatím bez nároku na honorář, má za cíl podpořit vývoz abchazských potravinářských produktů. Hovoří se i o možnosti přepravy luhanského uhlí přes abchazské přístavy do dalších zemí.

(RU) <http://sputnik-abkhazia.ru/Abkhazia/20160906/1019449538.html>

V Abcházii a Jižní Osetii proběhly volby do ruské Dumy

Ruská státní Duma

Zdroj: commons.wikimedia.org

18. září se uskutečnily volby do ruského parlamentu – a to nejen v Rusku samotném, ale i v Abcházii a Jižní Osetii. Vedle tisíců ruských vojáků a pohraničnicků, kteří zde slouží na základě dohod s Moskvou, totiž cca 90 tisíc obyvatel Abcházie a 25 tisíc obyvatel Jižní Osetie disponuje ruskými pasy. Voliči v drtivé většině (75 % v Abcházii a 86 % v Jižní Osetii) hlasovali pro pro-vládní stranu Jednotné Rusko, blízkou prezidentu Putinovi (ta nakonec volby vyhrála s celkovým ziskem 54 % hlasů). Gruzie zdejší konání voleb odsoudila jako další projev „bezystyšné politiky anexe“ ze strany Moskvy.

(AJ) <http://georgiatoday.ge/news/4680/Tbilisi-Blasts-Russia-for-Polling-Stations-in-Occupied-Regions>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28000682.html>

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28000939.html>

Rezignace premiéra

Hovik Abrahamjan

Zdroj: commons.wikimedia.org

Arménský premiér Hovik Abrahamjan v září rezignoval na svoji funkci. Jeho rezignace byla již předmětem spekulace, zejména po tom, co arménský prezident vyzval k vytvoření vlády „národní jednoty“. Abrahamjanova vláda čelila od jeho jmenování především prudkému zpomalení ekonomiky, dubnové krizi v Náhorním Karabachu a červencovým násilnostem v Jerevanu. Do funkce premiéra byl jmenován Karen Karpetjan, technokrat, bývalý starosta Jerevanu a taktéž bývalý vysoký manažer v ruském Gazpromu. Na jeho prvním zasedání vlády Karpetjan požádal o co největší snížení cen plynu a elektřiny. Zvyšující se ceny energií byly předmětem protestů hlavně minulé léto v rámci hnutí „Elektrický Jerevan“. Dle některých kritiků je krok přípravou na volby v dubnu 2017.

(EN) <http://www.rferl.org/a/armenian-premier-abrahamian-reported-ready-to-resign-september-8/27974295.html>

(EN) <http://www.rferl.org/a/armenias-new-prime-minister-karapetian-gazprom/27983645.html>

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/36822/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/289173/>

(RU) <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/289303/>

(EN) <https://iwpr.net/global-voices/armenia-lowers-energy-prices>

Zákaz vstupu Arménskému analytikovi do Ruska

Ruská pohraniční stráž na moskevském letišti Šeremetjevo odmítla vstup přednímu arménskému politickému analytikovi, aktivistovi a řediteli Jerevanského Analytického centra globalizace a regionální kooperace (ACGRC) Stepanu Grigorjanovi. Analytik má zakázán vstup na území Ruské federace do roku 2030 na základě zákona, který zmiňuje možnost „zakázat vstup cizincům, kteří se podílejí na aktivitách mezinárodních organizací, jejichž přítomnost je nežádoucí na ruském území.“ ACGRC zmínila, že zákaz je politicky motivovaný. Grigorjan se podílí na činnosti některých evropských nevládních organizací.

(EN) <http://www.rferl.org/a/armenian-analyst-refused-entry-russia/27959629.html>

(EN) <https://eaparmenianews.wordpress.com/2016/09/16/issue-252/>

(EN) <http://www.neweasterneurope.eu/articles-and-commentary/2145-when-russia-considers-you-undesirable>

Sucha v Araratské nížině

V posledních letech se objevilo množství varovných signálů ohledně vysoušení Araratské nížiny, která představuje nejdůležitější zemědělský region Arménie. Hladina podzemní vody klesla za poslední roky z několika centimetrů pod povrchem až do hloubky přes 10 metrů. Tento pokles je zapříčiněn zejména vznikem velkého množství rybních farem a kopáním nezákonných studní. Pokles hladiny vody představuje existenční problémy pro farmáře a hlavně vysoušení půdy, desertifikaci a vznik nových slanisek. Arménská vláda zmiňuje úspěchy s uzavíráním nelegálních studní, nicméně Agentura Spojených států pro mezinárodní rozvoj (USAID), která v oblasti působí, varovala na začátku roku 2016, že kroky jsou nedostatečné. Podle ní je potřeba nastavit a vynuocovat pravidla pro management vody v regionu. USAID spolupracuje na tomto projektu, nazývaném ASPIRED, i s německou rozvojovou bankou KfW a s arménským programem CEWP.

(EN) <https://iwpr.net/global-voices/armenias-breadbasket-risks-desertification>

(EN) <https://www.usaid.gov/armenia/press-release/usaid-launches-new-project-to-address-groundwater-issues-in-ararat-valley>

(EN) <http://www.mendezenland.com/site/index.php/projects/119-armenia-clean-energy-and-water-program-cew>

Kontroverze ohledně raket Iskander v Jerevanu

Arménie oslavila 25. výročí nezávislosti na Sovětském svazu vojenskou přehlídkou v ulicích Jerevanu. Oku odborné veřejnosti nicméně neuniklo, že v rámci přehlídky se objevily i moderní ruské balistické střely krátkého doletu Iskander-M. Vyjednávání ohledně nákupu tohoto systému od Ruské Federace bylo oznámeno minulý rok, avšak žádné informace o nákupu nebyly doposud potvrzeny. Zařazení systému Iskander, který vlastnila doposud pouze ruská armáda, do arzenálu armády Arménie by znamenalo značné strategické navýšení schopností a výrazné zlepšení v závodech ve zbrojení s Ázerbájdžánem. Vynořilo se ale také množství spekulací, například, že systémy Iskander jsou pouze propůjčené z ruské základny v Gjumri.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/a/28005238.html>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/80596>

(EN) <http://www.rferl.org/a/armenia-parade/28004837.html>

(EN) <http://vestnikkavkaza.net/analysis/Iskander-complexes-in-Armenia-a-toy-for-offended-ally.html>

Referendum v Ázerbájdžánu: méně demokratická ústava, více autokratický prezident

Baku

Zdroj: commons.wikimedia.org

Dne 26. září proběhlo v Ázerbájdžánu celostátní referendum. Voliči rozhodovali o přijetí, či zamítnutí celkem 29 ústavních dodatků včetně prodloužení funkčního prezidentského období z pěti na sedm let, práva prezidenta na rozpuštění parlamentu a podstatného snížení věku pro prezidentské kandidáty a poslance. Jednotlivé ústavní změny podpořilo v průměru údajně 90 % voličů, podobně vysoká byla i oficiální účast (70 %). Kritici režimu upozorňují, že ústavní změny jsou neslučitelné s demokratickými principy a umožní čtyřiapadesátiletému prezidentu Ilhamu Alijevovi, jenž referendum inicioval, vládnout

ještě pevnější rukou než dosud. Pětice prominentních ázerbájdžánských lidskoprávních aktivistů vyzvala Radu Evropy, jíž je Ázerbájdžán členem, aby dodatky v rámci Benátské komise právně přezkoumala. Právníci tohoto poradního orgánu Rady Evropy dospěli k názoru, že dodatky jsou „v rozporu s evropským ústavním dědictvím“ a „bezprecedentně zvýhodňují prezidenta“ na úkor legislativní a soudní moci. Kancelář ázerbájdžánského prezidenta vyhodnotila názory právníků Benátské komise jakožto „unáhlené a nepodložené“. V souvislosti s referendem proběhly v Baku opoziční protesty, jedny z největších za poslední roky.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/37079/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-draft-constitutional-amendments-evaluation-human-rights/27980059.html>

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/politics/17639/>

(EN) <http://www.venice.coe.int/webforms/events/?id=2302>

(EN) [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI\(2016\)010-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI(2016)010-e)

(RU) <http://interfax.az/view/682799>

Expert OSN: občanská společnost je paralyzovaná

Občanská společnost v Ázerbájdžánu je paralyzovaná, tvrdí zvláštní zpravodaj OSN pro situaci obránců lidských práv Michel Forst, který zemi v září pracovně navštívil. Podle něj je stav občanské společnosti v posledních třech letech nejhorší od vyhlášení samostatnosti země v roce 1991. Michel Forst ze současné zoufalé situace viní vládu, jejíž nátlak v podstatě znemožnil fungování nevládních organizací i práci novinářů a aktivistů. Alijevova administrativa popřela vyjádření experta OSN s tím, že jsou „zaujatá a neberou v potaz stanovisko ázerbájdžánské vlády“.

(EN) <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20544&LangID=E%C2%A0>

(RU) <http://ru.apa.az/politika-azerbaydjana/vnutrennyaya-politika/ali-gasanov-otchet-mishelya-forsta-ne-otrazhaet-realii-azerbajdzhana-nosit-predvzyatyj-i-zakaznoj-kharakter-.html>

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/37007/>

(EN) <http://www.rferl.org/a/azerbaijan-un-rights-expert-civil-society-worst-situation-25-years/28008014.html>

Papež v Baku: mírové poselství či “vyrovnání dluhu”?

Dne 2. října vykonal papež František pastorální návštěvu Ázerbájdžánu, čímž završil „cestu smíření“ po zemích jižního Kavkazu, která začala v červnu Arménií a letos v září pokračovala Gruzií. Papež vedl bohoslužbu pro několik stovek katolíků v Kostele Neposkvrněného Početí Panny Marie v Baku, setkal se s představiteli muslimské, pravoslavné a židovské komunity. Během své cesty měl schůzku s prezidentem Ilhamem Alijevem, při níž prohlásil, že konflikt v Náhorním Karabachu by se měl řešit formou dialogu a vyjednávání. Před třemi měsíci v Jerevanu ostatně zmínil, že „neuzavření míru kvůli malému kousku země je něco hrozného“. Zpravodajský server Eurasinet.org nicméně upozorňuje, že vedle mírového poselství návštěva papeže v převážně muslimské zemi posloužila jako PR pro tamní režim. Ten rok 2016 vyhlásil za „rok multikulturalismu“ a snaží se propagovat svou údajnou toleranci vůči náboženským a národnostním menšinám. Není bez zajímavosti, že Nadace Hejdara Alijeva, nazvaná po zesnulém otci současného prezidenta a vedená první dámou Ázerbájdžánu, daruje Vatikánu od roku 2012 dosud nezveřejněné částky na financování restauračních prací, včetně oprav Sixtinské kaple.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/37079/>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/80756>

(EN) <http://www.forbes.com/sites/wadeshepard/2016/10/04/why-the-pope-went-to-muslim-azerbaijan/#6719e7d3c902>

(RU) <https://ria.ru/religion/20161002/1478318994.html>

(EN) <http://www.rferl.org/a/pope-francis-azerbaijan/28026718.html>

Thomas de Waal předpovídá turbulentní politický vývoj

Thomas de Waal

Zdroj: commons.wikimedia.org

Respektovaný politolog a znalec zemí jižního Kavkazu Thomas de Waal publikoval zprávu s názvem „Ázerbájdžán dovršil 25 let: nová éra změn a turbulencí“. Autor knihy „Černá zahrada: Arménie a Ázerbájdžán v míru a za války“, jež v roce 2012 vyšla i česky, se zamýšlí nad aktuálními problémy a výzvami, kterým země čelí. Argumentuje, že ázerbájdžánská společnost se mění rychleji, než si bakinské úřady uvědomují, a předpovídá turbulentní politický vývoj v případě, že se úřadům nepodaří překlenout prohlubující se propast mezi „vládnoucími a ovládanými“. Kromě přechodu Ilhama Alijeva ke „středoasijskému modelu vládnutí“ spatřuje Thomas de Waal jeden z největších problémů v chudobě: podle Světové banky

si 48 % Ázerbájdžánců nemůže dovolit nákup potravin a oblečení.

(EN) <http://carnegieeurope.eu/publications/?fa=64671>

(EN) <http://www.ekhkavkaza.com/a/de-waal-tehlii/28015804.html>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Barbora Jelínková, Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezávazné. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.